

Ρήξη στις σχέσεις Ισραήλ - Αιγύπτου

Οι επιθέσεις στο Eilat και οι εκατέρωθεν αντιδράσεις

Πολλά ερωτήματα απασχολούν τις ισραηλινές αρχές σχετικά με την τρομοκρατική επίθεση στην περιοχή του Eilat του νότιου Ισραήλ. Πρώτα απ' όλα, ποιοι είναι οι δράστες; Πρόκειται για μέλη της στρατιωτικής πτέρυγας της Hamas (η παλαιστινιακή οργάνωση αρνήθηκε οποιαδήποτε εμπλοκή) ή της οργάνωσης «Επιτροπές Λαϊκής Αντίστασης» που δρα στη Λωρίδα της Γάζας ή ακόμη και για φανατικούς Ισλαμιστές που πρόσκεινται στην Al-Qaeda και οι οποίοι το τελευταίο χρονικό διάστημα έχουν συγκεντρωθεί στα βόρεια της Χερσονήσου του Σινά; Πως κατάφεραν να παρεισφρήσουν στα ισραηλινά εδάφη, όταν μάλιστα τα ισραηλινο-αιγυπτιακά σύνορα επιτηρούνται ηλεκτρονικά 24 ώρες το 24ωρο από τις ισραηλινές και αμερικανικές ένοπλες δυνάμεις; Πως κατάφεραν να κινηθούν με οχήματα και βαρύ οπλισμό στους κύριους αυτοκινητόδρομους της περιοχής, χωρίς να γίνουν αντιληπτοί; Είχαν οι δράστες συνεργούς μέσα στο Ισραήλ;

Το βέβαιο είναι ότι ευθύνες αναμένεται να καταλογισθούν στην πολιτική και στρατιωτική ηγεσία του ισραηλινού υπουργείου Άμυνας και ιδιαίτερα στο διευθυντή της Υπηρεσίας Στρατιωτικών Πληροφοριών, υποστράτηγο Ανίν Kochavi, καθώς δεν λήφθηκαν τα απαιτούμενα μέτρα ασφάλειας. Το τελευταίο χρονικό διάστημα, τα διεθνή ΜΜΕ έκαναν λόγο για συγκέντρωση τρομοκρατικών στοιχείων στη χερσόνησο του Σινά και ιδιαίτερα στα σύνορα Ισραήλ-Αιγύπτου. Επίσης, πριν την επίθεση, οι υπηρεσίες πληροφοριών της Ιορδανίας είχαν ενημερώσει το Ισραήλ για μια ομάδα που σχεδίαζε να διεξάγει τρομοκρατική επίθεση στην περιοχή του Eilat.

Η επίθεση στο Eilat προκάλεσε αλυσιδωτές αντιδράσεις τόσο από την ισραηλινή όσο και από την παλαιστινιακή πλευρά, με αποτέλεσμα να διαταραχθεί η κατάσταση ασφάλειας στην περιοχή. Η πολεμική αεροπορία του Ισραήλ βομβάρδισε στόχους στη Λωρίδα της Γάζας, ενώ οι Παλαιστίνιοι αντέδρασαν με εκτοξεύσεις βλημάτων εδάφους-εδάφους μικρού βεληνεκούς κατά της ισραηλινής πόλης Ashdod. Το αποτέλεσμα όλων αυτών των επιχειρήσεων ήταν να χάσουν τη ζωή τους οκτώ Ισραηλινοί και 12 τρομοκράτες στο Eilat, έξι Παλαιστίνιοι στη Λωρίδα της Γάζας και δύο Αιγύπτιοι αστυνομικοί στα ισραηλινο-αιγυπτιακά σύνορα.

Η κατάσταση ασφάλειας στη χερσόνησο του Σινά

Τους τελευταίους μήνες, η κατάσταση ασφάλειας στα βόρεια του Σινά έχει επιδεινωθεί. Για το λόγο αυτό, από τις 12 Αυγούστου, με τη σύμφωνη γνώμη του Ισραηλινού πρωθυπουργού Benjamin Netanyahu, οι αιγυπτιακές ένοπλες δυνάμεις και οι δυνάμεις ασφάλειας διεξήγαγαν την αντιτρομοκρατική «Επιχείρηση Αετός» και είχαν αναπτύξει περισσότερους από 1.000 στρατιώτες, καθώς είχε παρατηρηθεί αυξημένη δραστηριότητα ένοπλων φανατικών Ισλαμιστών.

Μετά την πτώση του Mubarak, στην εν λόγω περιοχή πραγματοποιήθηκε μια σειρά τρομοκρατικών επιθέσεων. Συγκεκριμένα, στις 5 Φεβρουαρίου, σημειώθηκε έκρηξη σε δύο σημεία του αγωγού φυσικού αερίου El Arish-Ashqelon και El Arish-Amman, με αποτέλεσμα να διακοπεί η τροφοδοσία προς το Ισραήλ, την Ιορδανία και τη Συρία. Δημοσιεύματα εκείνης της χρονικής περιόδου είχαν αναφέρει ότι «το αντιπολιτευόμενο αιγυπτιακό κίνημα της

Μουσουλμανικής Αδελφότητας δεν συναινούσε με τη συνέχιση της παροχής φυσικού αερίου προς το Ισραήλ αλλά ούτε και με την ισραηλινο-αιγυπτιακή συμφωνία ειρήνης του 1979». Στις 27 Απριλίου, σημειώθηκε και δεύτερη βομβιστική επίθεση στον ίδιο αγωγό, ενώ στις 27 Μαρτίου, πραγματοποιήθηκε και μια ανεπιτυχής απόπειρα ανατίναξης. Στις αρχές Ιουλίου, αποκαταστάθηκαν οι ζημιές και ξεκίνησε η παροχή του προς το Ισραήλ και την Ιορδανία, αλλά μια τέταρτη έκρηξη σημειώθηκε και πάλι στις 12 Ιουλίου.

Η κατάσταση άρχισε να τίθεται εκτός ελέγχου, όταν στις 25 Μαΐου, οι αιγυπτιακές αρχές αποφάσισαν να ανοίξουν το πέρασμα της Rafah, που συνδέει τη Λωρίδα της Γάζας με την Αίγυπτο. Όπως ανακοινώθηκε, το συνοριακό πέρασμα θα παρέμενε καθημερινά ανοικτό, πλην Παρασκευής και εορτών, προκειμένου να πραγματοποιείται η μετακίνηση ανθρώπων και αγαθών ώστε να «χαλαρώσει» ο αποκλεισμός των 1.500.000 Παλαιστίνων, που ζουν στη Λωρίδα της Γάζας. Επισημαίνεται ότι μερικές εβδομάδες πριν το άνοιγμα της Rafah και μετά από μια σειρά μυστικών συναντήσεων στο Κάιρο, η Fatah και η Hamas συμφώνησαν «να προχωρήσουν στο σχηματισμό μιας προσωρινής παλαιστινιακής κυβέρνησης εθνικής ενότητας» και «στη διεξαγωγή εκλογών εντός ενός έτους».

Η κατάσταση στην Αίγυπτο και οι σχέσεις με το Ισραήλ

Στην Αίγυπτο, το 20μελές Ανώτατο Στρατιωτικό Συμβούλιο κατέχει πλέον την εξουσία. Αποφασίζει, εκδίδει διατάγματα –σε συνεννόηση κάποιες φορές με τα κόμματα της αντιπολίτευσης- και ανησυχεί ιδιαίτερα για την υποκίνηση νέων ταραχών. Για το λόγο αυτό, επιδιώκει να δημιουργήσει την αίσθηση ενός κράτους δικαίου, διώκοντας τους πρώην υποστηρικτές του καθεστώτος Mubarak, αφού προηγουμένως διέλυσε το επί δεκαετίες κυβερνών «Εθνικό Δημοκρατικό Κόμμα». Επίσης, μεταξύ άλλων έχει υποσχεθεί ότι «δεν θα παραμείνει στην εξουσία μετά τη διεξαγωγή των εκλογών», ότι «η Αίγυπτος θα τηρήσει τις διεθνείς συμφωνίες και υποχρεώσεις της» (συμπεριλαμβανομένης και της ειρηνευτικής συμφωνίας του 1979 με το Ισραήλ) και ότι «δεν σχεδιάζει να προωθήσει κάποιο συγκεκριμένο υποψήφιο για τις επερχόμενες προεδρικές εκλογές». Παρόλα αυτά, οι επικριτές του αιγυπτιακού στρατού υποστηρίζουν ότι οι ένοπλες δυνάμεις έχουν θέσει ως πρώτη προτεραιότητα «την επιβίωση της εξουσίας τους» και «τη διατήρηση των σημαντικών οικονομικών προνομίων τους», αν και γνωρίζουν πολύ καλά ποια είναι τα δίκαια αιτήματα των Αιγύπτων πολιτών. Οι αξιωματικοί ανησυχούν ότι είναι πολύ πιθανό να ξεκινήσει το δεύτερο μέρος της αιγυπτιακής εξέγερσης. Μιας εξέγερσης που ίσως στοχοποιήσει τους ανώτερους αξιωματικούς των ενόπλων δυνάμεων. Έτσι, προειδοποίησαν τα αιγυπτιακά ΜΜΕ να μην επικρίνουν το στρατό και να μη δημιουργούν τις κατάλληλες προϋποθέσεις για περαιτέρω αναταραχές.

Από την άλλη πλευρά, η κυβέρνηση Netanyahu έχοντας αντιμέτωπους τους «αγανακτισμένους» Ισραηλινούς πολίτες, φθείρεται προοδευτικά, δεν διαφαίνεται ότι θα εξαντλήσει την τετραετία και επιδιώκει να επιδείξει μετριοπαθή στάση σε σχέση με τις γεωπολιτικές εξελίξεις στις γειτονικές αραβικές χώρες και ιδιαίτερα στην Αίγυπτο. Επιζητά να μη διαταραχθεί η ισραηλινο-αιγυπτιακή ειρηνευτική συμφωνία που υπέγραψε ο Sadat το 1979, διότι τότε θα επιδεινωθεί κατακόρυφα η περιφερειακή κατάσταση ασφάλειας. Το Τελ Αβίβ ανησυχεί ιδιαίτερα για τις μελλοντικές εξελίξεις στην περιοχή, καθώς υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις σύμφωνα με τις οποίες φανατικοί Ισλαμιστές στην Αίγυπτο δραστηριοποιούνται προκειμένου να επέλθει ρήξη στις ισραηλινο-αιγυπτιακές σχέσεις. Μάλιστα, Ισραηλινοί αναλυτές αναρωτιούνται κατά πόσο η Μουσουλμανική Αδελφότητα έχει εμπλακεί σε αυτά που συμβαίνουν στο Σινά, προκειμένου να ωφεληθεί πολιτικά έναντι των στρατιωτικών που κατέχουν πλέον την εξουσία.

Οι επερχόμενες δυσοίωνες εξελίξεις

Η επικείμενη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ τον προσεχή Σεπτέμβριο, όπου αναμένεται να τεθεί το ζήτημα της αναγνώρισης του κράτους της Παλαιστίνης (περίπου 110 χώρες έχουν έως σήμερα προχωρήσει στην αναγνώριση του παλαιστινιακού κράτους), σε συνδυασμό με την πρόσφατη έγκριση ενός σχεδίου οικοδόμησης 900 νέων κατοικιών στην κατεχόμενη Δυτική Όχθη, δημιουργούν προϋποθέσεις περαιτέρω έντασης στις σχέσεις μεταξύ Ισραηλινών και Παλαιστίνων. Πιθανόν και την έναρξη μιας νέας intifada (εξέγερσης) των Παλαιστίνων, στην οποία είναι ορατή και η συμμετοχή άλλων φονταμενταλιστών Ισλαμιστών.

Το μείζον ερώτημα για τις ισραηλινές ένοπλες δυνάμεις είναι η μελλοντική συμπεριφορά του Καΐρου. Θα συναινέσει ο αιγυπτιακός στρατός για την εκκαθάριση της βόρειας περιοχής της χερσονήσου του Σινά ή θα αποφασίσει ο ισραηλινός στρατός να επέμβει στην εν λόγω περιοχή, όπου η στρατιωτική παρουσία ρυθμίζεται από τις συμφωνίες του Camp David, γεγονός που θα επιδεινώσει περαιτέρω την περιφερειακή κατάσταση ασφάλειας και επιφέροντας ταυτόχρονα ρήξη στις σχέσεις των δύο χωρών;

Γιαννακόπουλος Βασίλης